

вісник. Серія: Психологія. 2026. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2026.1.27>

4. Berk L. Development Through the Lifespan. Boston: Pearson Education, 2018. 864 p.

5. Harter S. The Construction of the Self: Developmental and Sociocultural Foundations. New York : Guilford Press, 2012. 413 p.

6. Lerner R.M. and Steinberg L. The Scientific Study of Adolescent Development: Past, Present, and Future. In *Handbook of Adolescent Psychology* (eds R.M. Lerner and L. Steinberg). 2004. <https://doi.org/10.1002/9780471726746.ch1>

7. Rogers C. On Becoming a Person. Boston : Houghton Mifflin, 1961. 420 p.

8. Orth U., Robins R. W. The development of self-esteem. *Current Directions in Psychological Science*. 2014. 23(5). 381–387. <https://doi.org/10.1177/0963721414547414>

9. Darling N., Steinberg L. Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*. 1993. 113(3). 487–496. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.113.3.487>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-103>

ПІДХОДИ ДО АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ

Погоріла Ірина Олегівна

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри біології

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна

Романенко Олександр Вікторович

доктор біологічних наук, професор,

завідувач кафедри біології

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна

В Україні підготовка фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 17 «Терапія та реабілітація» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» організовується у відповідності до затвердженого стандарту [1], яким передбачено, зокрема, оволодіння студентами комплексом природничо-наукових дисциплін. Однією з них при підготовці бакалаврів терапії та реабілітації як майбутніх асистентів фізичного терапевта у Національному

медичному університеті імені О. О. Богомольця є навчальна дисципліна «Медична біологія», що пропонується для вивчення студентами на другому курсі. Для забезпечення її викладання передбачене впровадження відповідних підходів до формування в здобувачів вищої медичної освіти загальних і професійних компетентностей, до активізації пізнавальної діяльності особистості, розвитку в неї критичного мислення, креативності, комунікативних навичок. Окреме місце при цьому займає напрацювання викладачами науково-обґрунтованих підходів до розробки принципів формування моделі комплексу завдань ситуаційного характеру з медичної біології з урахуванням їх місця у забезпеченні організації практично-орієнтованої складової навчального процесу [2, 3]. Дієвим доповненням до позначеного може бути використання освітніх кейсових технологій на основі розв'язання ситуаційних задач професійно-орієнтованого характеру у процесі підготовки бакалаврів терапії та реабілітації. З цим пов'язані питання актуалізації розвитку особистості, становлення її у професійному контексті, формування в неї життєвих і фахових компетентностей, підвищення її освітнього рівня в умовах застосування сучасних форм і методів навчання в закладі вищої освіти.

Так, кейс-метод, зокрема, спирається на суб'єкт-суб'єкту взаємодію викладача і здобувача вищої освіти, коли ними спільно опрацьовуються моделі практично-орієнтованих ситуацій у діяльності медичного працівника, здійснюється аналіз актуальних медико-біологічних проблем, розв'язуються завдання та задачі ситуаційного характеру професійного спрямування. Під час такої діяльності викладач прагне налаштувати майбутніх бакалаврів терапії та реабілітації приймати необхідні, важливі в контексті їх подальшої професійної діяльності рішення [4, 5]. Робота над відповідними кейсами в ході аудиторних навчальних занять з медичної біології, а також на засіданнях студентського наукового гуртка біологічного профілю в позааудиторний час передбачає, зокрема, аналіз учасниками освітнього процесу конкретної ситуації медико-біологічного спрямування з певного освітньо-наукового напрямку (з біології клітини, з біології індивідуального розвитку, з медичної генетики, з медичної паразитології), обґрунтування та утвердження групою студентів виробленого в процесі обговорення ними відповідного спільного рішення, визначення викладачем рівня володіння студентами фактажем, що підлягає опрацюванню. Для результативного використання кейс-методу при вивченні майбутніми бакалаврами терапії та реабілітації медичної біології необхідним є створення викладачем в студентській аудиторії комфортної психологічної атмосфери.

Таким чином, під час аудиторного навчального заняття з медичної біології у майбутніх асистентів фізичного терапевта є можливість проаналізувати відповідну, пов'язану з подальшою професійною діяльністю ситуацію, обрати найефективніший алгоритм розв'язання визначеної проблеми. В ході дискусії майбутні бакалаври терапії та

реабілітації пропонують варіанти вирішення конкретного проблемного питання медико-біологічного характеру, приймають найбільш оптимальні на їх думку рішення, беручи на себе відповідальність за кінцевий результат. Залежно від типу ситуації, що підлягає аналізу, позначений підхід передбачає досягнення певних освітніх цілей, зокрема формування в майбутніх бакалаврів терапії та реабілітації навичок застосування засвоєного ними теоретичного матеріалу з медичної біології з метою вироблення вмінь аналізувати проблеми практичного спрямування, формулювати професійно-орієнтовані завдання, формувати навички прогнозування способів вирішення проблемних ситуацій, розробляти різнопланові підходи до реалізації поставлених завдань. Серед виховних складових впровадження кейс-методу можна відзначити розвиток в особистості студента елементів творчості, цілеспрямованості, відповідальності за колективну роботу в групі, впевненості в собі, життєвої компетентності, соціальної активності, здатності до саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації.

У ході підготовки майбутніх бакалаврів терапії та реабілітації з медичної біології імплементація в навчальний процес кейс-методу може сприяти підвищенню якості навчання здобувачів вищої освіти, активізації їх пізнавальної діяльності, формуванню в них навичок розв'язання проблем ситуаційного характеру. Це має стати в нагоді у професійній діяльності майбутніх асистентів фізичних терапевтів у подальшому. Впровадження позначеного методу в організацію навчального процесу з медичної біології доцільно розглядати як чинник, що налаштовує студентів до колективної роботи в групі, до прийняття узгоджених рішень.

Для формування особистості майбутнього асистента фізичного терапевта важливими є розвиток в сьогодишнього студента аналітичного і творчого мислення, вміння систематизувати інформацію медико-біологічного характеру, розробляти альтернативні рішення проблем професійного спрямування. Застосування кейс-методу має стимулювати в здобувачів вищої освіти формування позитивної мотивації до оволодіння навчальною дисципліною, до ефективного засвоєння програмного матеріалу з медичної біології, до розвитку відповідних особистісних і професійних компетенцій, що в цілому є важливим для фахового становлення майбутніх бакалаврів терапії та реабілітації.

Література:

1. Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.10.2024 р. № 1541. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/30-10-2024/227-terapiya-ta-reabilitatsiya-bakalavr-1541-vid-29-10-2024.pdf>

2. Романенко О., Гурняк О. Природничо-наукова складова у підготовці фахівців з реабілітації в закладах вищої освіти. *Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал*. 2024. 1(221). С. 64–72. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.298626>

3. Романенко О. В., Гурняк О. М. Медична біологія як складова підготовки бакалавра фізичної терапії. *«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»*: журнал. 2025. № 3(33) 2025. С. 1341–1359. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-1341-1359](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-1341-1359)

4. Єрошенко Г. А., Клепець О. В., Рябушко О. Б., Ваценко А. В., Улановська-Цибя Н. А., Передерій Н. О., Кінаш О. В., Шевченко К. В. Засоби активізації пізнавальної діяльності студентів на практичних заняттях із медичної біології. *Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки*: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю, 24 березня 2022 року. м. Полтава. 2022. С. 101–103. URL: <https://repository.pdmu.ua/handle/123456789/17903>

5. Головка Н., Кузьнецова О. Активізація пізнавальної діяльності студентів засобами інтерактивних технологій. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Педагогіка»*. 2022. Том 2. № 16. С. 5–8. <https://doi.org/10.17721/2415-369.2022.16.01>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-104>

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА САМОВИЗНАЧЕННЯ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Синиця Наталя Валеріївна

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Цибух Людмила Миколаївна

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Війна в Україні спричинила глибокі зміни у соціальній структурі та психологічному стані всього населення. Як відомо, однією з найбільш